

Cirkulärnr: 1997:118
Diariernr: 1997/1942
Handläggare: Heidrun Kellner
Sektion/Enhet: Skola och barnomsorg
Datum: 1997-07-10
Mottagare: Kommunstyrelsen
Grundskolan
Särskolan
Rubrik: Lokala styrelser med föräldramajoritet - elever får nu-
mera ingå som fullvärdiga ledamöter
Bilagor: Förordning 1997:643
Förordning 1997:599

Skola och barnomsorg
Heidrun Kellner

1997-07-10

Kommunstyrelsen
Grundskolan
Särskolan

Lokala styrelser med föräldramajoritet - elever får numera ingå som fullvärdiga ledamöter

Enligt förordningen 1996:605 om försöksverksamhet med lokala styrelser i skolan, som regeringen utfärdade den 6 juni 1996 och som nu döpts om till förordning om försöksverksamhet med lokala styrelser i skolan med föräldramajoritet hade företrädare för eleverna endast rätt att *närvara och yttra sig* vid en lokal styrelses sammanträden. Vi redogjorde för reglerna för försöksverksamheten i vårt **circulär 1996:101**. Frågan om omyndiga elevrepresentanter i en lokal styrelse har behandlats på nytt i propositionen om lokala styrelser med elevmajoritet inom gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen. I och med att regeringen nu i **förordningen 1997:642 om försöksverksamheten med lokala styrelser med elevmajoritet** fastställt att även omyndiga elever kan vara fullvärdiga ledamöter i en styrelse för en gymnasieskola ansåg regeringen att det inte föreligger några hinder mot att omyndiga elever kan få ingå som ledamöter även i en lokal styrelse med föräldramajoritet (**prop 1996/97:109**). I enlighet med detta har regeringen utfärdat **förordning 1997:643 om ändring i förordningen om försöksverksamhet med lokala styrelser i skolan**, som bifogas detta **circulär (bilaga 1)**. Den nya bestämmelsen innebär en möjlighet men ingen rätt för elevrepresentanter att ingå i en lokal styrelse som fullvärdiga ledamöter. Däremot har elevrepresentanter en rätt att - precis som tidigare - närvara och yttra sig.

Ingen åldersgräns har fastställts, men enligt propositionen 1996/97:109 blir det självfallet oftast aktuellt när eleverna går i de högre årskurserna.

Regeringens syn på frågan om omyndiga elevers medverkan i styrelsearbetet beskrivs i ovannämnda proposition enligt följande:

”Ledamöterna i en lokal styrelse blir inte förtroendevalda i kommunallagens mening. Det innebär bl a att man inte behöver vara 18 år för att kunna ingå i en lokal styrelse. Självklart behöver därmed de elever som röstar fram förslag till elevrepresentanter inte heller vara myndiga. Representanten behöver heller inte vara folkbokförd i kommunen. Elever som inte bor i kommunen eller landstinget har därför samma rätt att ingå i styrelsen som de elever som är folkbokförda i kommunen.

Frågan om omyndiga elevers medverkan i styrelsearbetet måste bedömas mot bakgrund av vilket ansvar det är lämpligt att lägga på omyndiga elever.

Bakgrunden till försöksverksamheten är att ge eleverna en ökad möjlighet till reellt inflytande över sin studiesituation. Trovärdigheten i försöksverksamheten bygger på att alla inblandade parter uppfattar den lokala styrelsens arbete som seriöst och att styrelsen får beslutanderätt i frågor som passar för ett organ av den aktuella typen. Eleverna får egen erfarenhet av ett inflytande som bygger på demokratiska grunder bl a genom att de får föreslå vilka elevrepresentanter som skall företräda dem i styrelsen. Det är visserligen den kommunala nämnden som, efter förslag av eleverna, väljer de elevrepresentanter som skall sitta i den lokala styrelsen. Ändå är det viktigt att inte utan starkt vägande skäl begränsa kretsen av elever som kan ingå i en lokal styrelse. Elever som inte är myndiga kan också tänkas känna ett större förtroende för styrelsens arbete om deras jämnåriga skolkamrater ingår i styrelsen.”

Stöd till elevrepresentanterna

Elever som ingår i en lokal styrelse bör enligt propositionen få avsätta tid för sitt uppdrag. Enligt förordningen har eleverna rätt till det extra stöd i skolarbetet som behövs på grund av uppdraget.

Styrelsearbetet kan ge viktiga kunskaper. Därför skall det enligt förordningen anges i slutbetyget om eleven har deltagit som ledamot i en lokal styrelse.

Ekonomiska förmåner till företrädare för eleverna

Enligt **förordningen om försöksverksamhet med lokala styrelser i skolan** gäller bestämmelserna för självförvaltningsorgan enligt 7 kap 21 § kommunallagen för företrädare för nyttjarna i en lokal styrelse. Det innebär rätt till ledighet från anställning som behövs för uppdraget och ekonomiska förmåner i enlighet med vad fullmäktige bestämt för de förtroendevalda i kommu

nen. Dessa bestämmelser gällde hittills endast företrädare för *föräldrarna* i lokala styrelser med föräldramajoritet. Enligt den nya förordningen, som tillåter även företrädare för *elever* att vara fullvärdiga ledamöter i lokala styrelser, är det kommunen som bestämmer om eleverna skall ha ersättning för sitt uppdrag eller inte. Det innebär att när föräldrarna begär det har de samma rätt till ersättning som förtroendevalda i kommunen, medan det är upp till nämnden att bestämma *om* eleverna skall ha ersättning eller inte.

Övriga ändringar i förordningen

Övriga ändringar i förordningen innebär inga förändringar när det gäller den lokala styrelsens uppgifter.

Tidigare cirkulär

Detta cirkulär kompletterar och ersätter i vissa delar vårt tidigare **cirkulär 1996:101**.

Elevinflytande i grundskoleförordningen och läroplanen

Både skolkommittén och regeringen har i olika sammanhang poängterat att det är elevernas inflytande över det egna lärandet som är det viktigaste. Det är i klassrumssituationen, i den dagliga kontakten mellan elever och lärare, i elevernas delaktighet i och ansvar för läroprocesserna i skolan som bristerna i elevernas möjligheter till inflytande framstår som tydligast. Men utformningen av det formella inflytandet ger signaler till skolans elever och personal. Politiker och ansvariga myndigheter kan i styrdokument som skolförfattningar och skolplaner tydliggöra målen för elevernas delaktighet i utformningen av skolans verksamhet. Man kan tydligt tala om att eleverna har rätt till inflytande och ansvar i skolan och utforma bestämmelser som främjar denna rätt. Det är sedan skolans ansvar att utforma besluts- och arbetsformer på ett sådant sätt att det ger utrymme för en verklig elevmedverkan.

För att garantera att elevinflytandet ges både tid och utrymme och att detta formaliseras i lokala bestämmelser har regeringen i grundskoleförordningen 3 kap. 6 § gjort tillägget att den närmare utformningen av elevinflytandet skall anges i arbetsplanen. Vi bifogar **förordning 1997:599 om ändring i grundskoleförordningen (bilaga 2)**

Enligt **förordning (SKOLFS 1994:12, som är under tryckning) om ändring i förordningen om läroplan för det obligatoriska skolväsendet** har rektorn numera ett särskilt ansvar även för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Både ändringen i grundskoleförordningen och läroplanen träder i kraft den 1 augusti 1997.

Uppllysningar med anledning av detta cirkulär

Heidrun Kellner och Ingrid Lindskog, sektionen för skola och barnomsorg,
telefon 08-772 41 00, telefax 08-772 47 17.

Irene Reuterfors-Mattsson och Håkan Torngren, kommunalrättssektionen,
telefon 08-772 41 00, telefax 08-772 44 65.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för skola och barnomsorg

Louise Fernstedt

Heidrun Kellner

Bilagor

Förordning 1997:643

Förordning 1997:599

